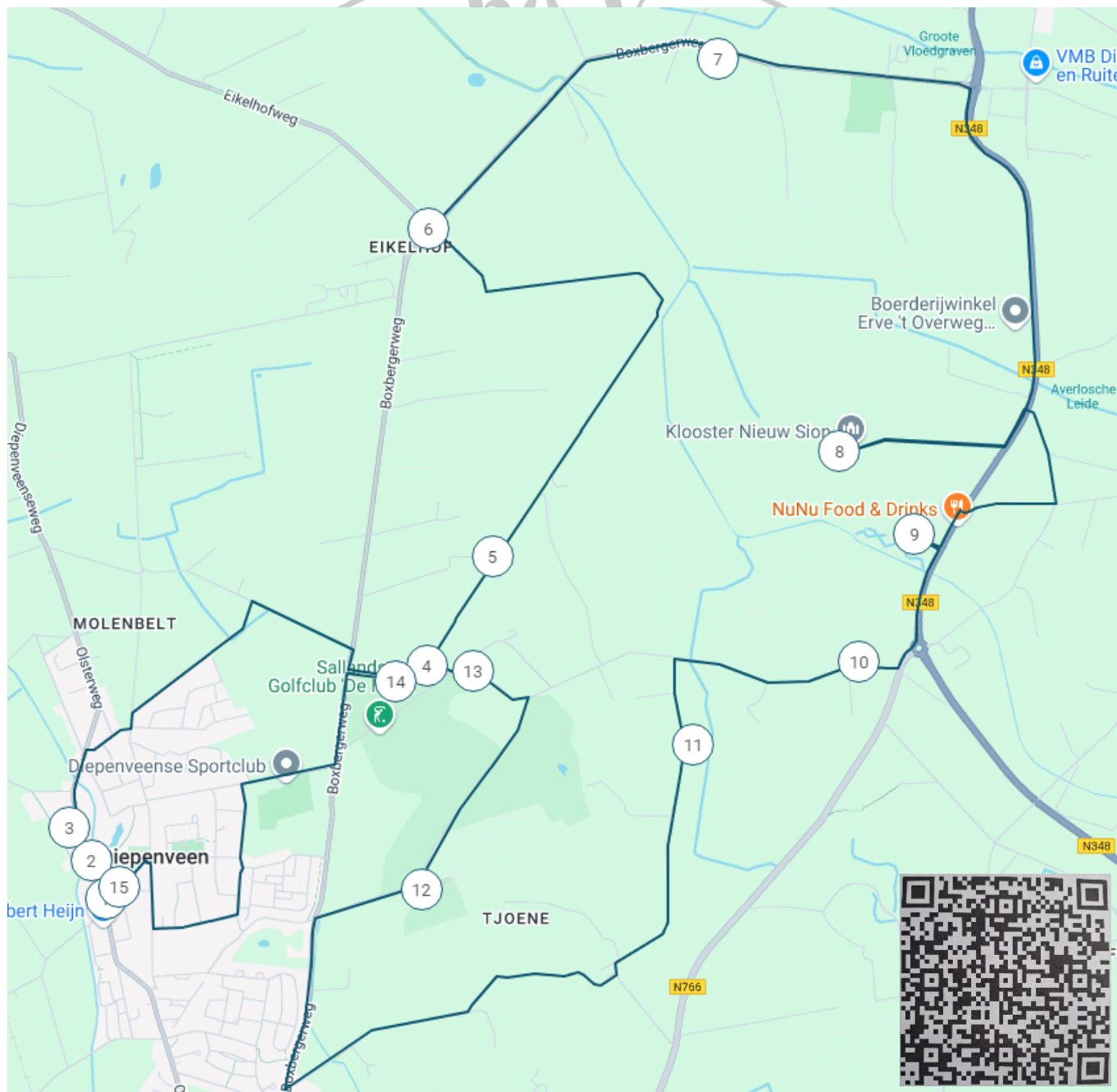

Van kloosterkerk Diepenveen naar kloosterkerk Sion

In 1400 werd bij Deventer 'in het diepe veen' begonnen met het bouwen van een vrouwenklooster en in 1411 werd de kloosterkerk voltooid en gewijd. Het klooster werd in 1578 verlaten nadat het door soldaten van het Staatse leger was geplunderd en vernield. Vanaf 1890 werd op grondgebied van het vrouwenklooster bij het Vulik een klooster gebouwd voor cisterciënzer monniken. Dit klooster werd in 2015 door de dan nog aanwezige monniken verlaten.

Het gebied ten oosten van het dorp Diepenveen behoorde vroeger aan de marken Tjoene en Borgele. De boeren die sinds de Middeleeuwen verspreid over dit gebied met heide, bos en moeras woonden, waren in de marken verenigd om het gebruik van hun gemeenschappelijk bezit te regelen. De meeste erven waren pachtboerderijen die tot geestelijke instellingen of regentenfamilies binnen de stad Deventer toebehoorden. Dwars door het gebied lopen weteringen die in de Middeleeuwen werden gegraven.

Deze historisch gegevens zijn het uitgangspunt voor deze fietsroute. De route leidt langs en over de landgoederen Het Overvelde, Boxbergen, De Kranenkamp, De Veldhuizen en De Hoek. De prachtige natuur en de afwisseling met de historische monumenten staan garant voor een mooie en interessante fietstocht.

Routebeschrijving

RA=Rechtsaf LA=Linksaf RD= Rechtdoor

Start bij het Kulturhus (1). Ga in de richting Olst. Links voor de brug (2). RD over de brug derde straat LA (3). Vervolg de route en ga over de brug tweede straat RA. Bij de kruising LA de Molenweg op. Eerste weg RA en volg zandpad tot het eind. RA de Randerstraat op. Bij T-splitsing RA en dan de eerste weg LA, de Verlengde Randerstraat. Vervolgens eerste weg LA (4) en volg het pad (5). RD tot de kruising met de Boxbergerweg (6). RA richting Wezepe (7). Bij de rotonde RA tot aan de inrit naar Abdij Sion. RA en volg de Vulikerweg tot aan de Abij (8). Vervolg de route LA terug langs de Raalterweg (oppassen bij het oversteken). De eerste weg RA, de Zwijnenbergerweg op. Bij de splitsing RA, de Hunneweg. Bij de kruising RA en volg de Kranenkampweg. Steek de Raalterweg over (oppassen) en ga LA. Bij de inrit van De Kranenkamp RA (9). Vervolg de route RA langs de Raalterweg. Bij de rotonde RA richting Deventer. Bij de eerste weg RA en volg de Averlose Houtweg (10). Ga na de Moespotleide (=water) LA en volg het zandpad dat overgaat in de Veldhuizerdijk (11). Ga bij de boerderij LA en sla direct erna RA het zandpad in, de Ganzekooisweg. RD tot aan de Boxbergerweg en sla daar RA. Ga RA bij de Averlose Houtweg (12). Bij de begraafplaats LA. Bij de splitsing LA, de Verlengde Randerstraat op (13). RD (14) en aan het eind LA (oppassen bij het oversteken). Bij de eerste weg RA, de Schuurmansweg. Bij de T-splitsing LA en ga RD en vervolg de Roeterdsweg (15) tot aan het vertrekpunt.

1. Dorpschool en dorpshuis. Op deze plek stond van 1882 tot 1966 de openbare lagere school met aanvankelijk vier en later zes lokalen en met een overdekte ruimte in het midden. De plaquette voor juf Bos aan de muur van het Kulturhus herinnert hier nog aan. Zij werd tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd en vermoord in Sobibor.

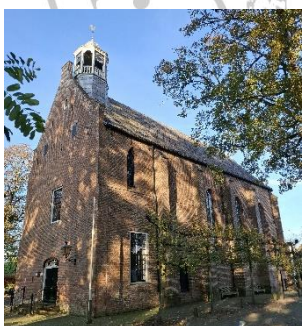
In 1966 werd de school afgebroken en kwam hier het dorpshuis. Dit werd in 1997 weer vervangen door een nieuw gebouw met meer mogelijkheden, waaronder een sportzaal, en kreeg de naam Hof van Salland. Door een ingrijpende reconstructie in 2013 ontstond het Kulturhus Diepenveen met daarin een café/restaurant en de bibliotheek. De beeldengroep 'Zij aan zij' is voor het 10-jarig bestaan van het Dorpshuis door Antoinette Ruiter gemaakt en werd op 23 september 1978 onthuld.

2. Naai- en breischool. Voor veel meisjes was de lagere school hun enige opleiding, daarna moesten ze werk zoeken. Omdat er op school geen handwerklessen gegeven werden zetten een aantal dorpsgenoten zich in om een naai- en breischool op te richten. In 1872 werd met Koninklijke goedkeuring een schoollokaal en een woongedeelte voor de onderwijzeres aan de Dorpsstraat gebouwd. Bij de opening meldden

zich al tachtig meisjes als leerling. Enkele jaren later maakte de nieuwe schoolwet van 1886, met verplichte handwerklessen voor meisjes, het schooltje alweer overbodig.

Sinds die tijd werd het woongedeelte apart verhuurd en is het schoollokaal in gebruik geweest als onderkomen voor vergaderingen, kooklessen, zangvereniging, schaakclub, dependance van de lagere school, vanaf 1958 als bibliotheek en daarna ontwerpstudio. Het bijzondere gebouw heeft tegenwoordig de status van rijksmonument.

3. Kloosterkerk Diepenveen. Rond 1370 begon Geert Grote in Deventer de beweging van de Moderne Devotie. Enkele volgelingen onder wie priester Johannes Brinckerink stichtten in 1400 een vrouwenklooster. Het klooster werd gebouwd op een lage dekzandrug in een verder ruige onontgonnen omgeving. De zusters woonden aanvankelijk in eenvoudige houten onderkomens. In 1403 werden een houten kapel en een begraafplaats gewijd. De stenen kloosterkerk werd in 1411 voltooid en gewijd.

Tijdens het beleg van de stad Deventer door de Staatse troepen van graaf Rennenberg in 1578 werd het klooster geplunderd en vernield. De zusters vluchtten naar de stad en het beheer van het lege klooster werd overgenomen door de magistraat van Deventer. In 1592 liet de magistraat het klooster slopen uit angst dat de Spaanse troepen erin zouden trekken. Alleen de kloosterkerk en twee gebouwtjes bleven staan.

De kerk werd door de protestanten in gebruik genomen en in 1659 werd de eerste predikant benoemd. Vanwege de zeer slechte staat van het gebouw ontstonden er eind 17e eeuw plannen voor een restauratie. Dankzij een legaat kon dat in 1720 worden gerealiseerd. Er kwamen o.a. een

fraai gebeeldhouwde preekstoel (1659), een classicistisch gewelf en nieuwe ramen en een in 1692 gegoten luidklok. De kerk onderging in 1968 opnieuw een verandering waarbij het de huidige vorm en inrichting kreeg.

4. Spoorwegtracé Deventer-Raalte-Ommen. Van 1910-1935 liep hier de privé spoorlijn van 'De Overijsselsche Lokaalspoorwegmaatschappij Deventer-Ommen' (OLDO). Op station 'Staatsspoor Deventer' had men een eigen perron. Vandaar liep het tracé langs de spoorlijn richting Zwolle maar boog na halte De Platvoet af naar het noordoosten, naar het station Diepenveen-Oost. Vandaar ging het verder over landgoed De Hoek, met een eigen stopplaats, naar station Eikelhof en daarna richting Wesepe. Alleen de stations op deze route waren vaste stopplaatsen. Bij de kleinere haltes moest de reiziger er voor zorgen dat hij duidelijk te kennen gaf of hij wilde in- of uitstappen, anders reed de trein door.

Door de Eerste Wereldoorlog liep de exploitatie niet zoals verwacht en ook daarna lukte het niet om het rendement op te voeren. Uiteindelijk werd de lijn in 1934 opgeheven.

5. Landgoed Het Overvelde. Vanaf ongeveer 1650 ontstonden er rondom de grote steden buitenplaatsen. Door grondaankopen groeiden sommige buitenplaatsen uit tot landgoederen. Landgoed Het Overvelde is hiervan een goed voorbeeld.

Eind achttiende eeuw bouwde Abraham van Suchtelen het grote classicistische landhuis met een bijbehorende parkaanleg. Het bestaande, vierhoekige lanenstelsel werd verder uitgebreid met diverse zichtassen. Latere eigenaren hebben bijgedragen aan de verdere invulling en uitbreiding van het park. Zo werden in de eerste helft van de 19e eeuw aanpassingen in Engelse landschapsstijl gedaan.

In 1884 kwam het landgoed in bezit van de familie Van Coeverden uit Den Haag, die hier tot 1956 zou blijven wonen. Naast de oude boerderijen en het landhuis verrezen begin 20^e eeuw nog enkele woningen op het landgoed.

Op het inmiddels 70 hectaren grote landgoed bevinden zich meerdere rijks- en gemeentelijke monumenten.

6. Station Eikelhof. Het spoorwegstation Eikelhof bij het buurtschap Eikelhof lag aan de spoorlijn Deventer - Ommen van de Overijsselsche Lokaalspoorweg-Maatschappij Deventer - Ommen (OLDO). In het begin was het een station, maar omdat het aantal passagiers tegenviel werd het station later gedegradeerd tot halte. Het stationsgebouw uit 1909 fungeert vanaf de opheffing van de spoorlijn als woonhuis. Ernaast bevindt zich nog een ouderwetse slagboom voor een overweg.

7. Landgoed Boxbergen. Het kasteel Boxbergen was in 1344 in leen bij de familie Van Dorth. De volgende eigenaar was de Zutphense edelman Berend Hadeking die het verder versterkte. In 1394 bestonden de bezittingen van Boxbergen uit het goed Lankhorst, het hof te Hengforden, de Rodekolk (ook wel Randerkolk), het goed Ten Olt en erve Sogebrink.

Tussen 1650 en 1653 werd het huis na een brand herbouwd. De havezate Boxbergen met zijn landgoed was toen bezit van de familie Ripperda. Volgens de overlevering telde het huis zeven gevels, voorzien van *zovele vensters als men dagen in het jaar telt*. Het was daarmee waarschijnlijk een van de grootste huizen van Salland. In 1678 stierf de laatste Ripperda kinderloos, waarna de havezate verschillende eigenaren kreeg.

In 1951 werd Boxbergen verkocht aan de stichting *De Verenigde Gestichten* in Deventer, tegenwoordig de Stichting IJssellandschap. Het huis werd vrijwel meteen aan een particulier doorverkocht. Het goed met een gezamenlijk oppervlakte van 370 hectare wordt samen met het aanliggende landgoed *Lankhorst* als een geheel beheerd. Het is een nog vrijwel gaaf landgoedlandschap met bosbouw, veeteelt en recreatie gelegen op een reliëfrijk dekzandgebied. Behalve huis Boxbergen is er het landhuis de *Lankhorsterkamp* te vinden.

8. Abdij Sion. Verdreven Belgische cisterciënzer trappisten van de St.-Benedictusabdij te Achel kwamen in 1883 naar het landgoed Frieswijk. Vervolgens betrokken ze in 1890 de nabijgelegen boerderijen *De Vulik* en *Het Leeuwen*. Zo kwam er 58 hectaren grond beschikbaar waarop zij hun klooster konden bouwen.

Sion was de enige vestiging van trappisten ten noorden van de grote Nederlandse rivieren. In de eerste tientallen jaren van het bestaan lag er een sterke nadruk op het leiden van een hard en boetvaardig kloosterleven. In 1935 werd het een abdij.

Abdij Sion was een van de kloosters die naast het gemeenschapsleven ook het kluisenaarsleven kende. In een kluis binnen het slot van de abdij woonde vanaf 2005 als laatste kluisenaar in het klooster de heremiet broeder David.

Eind 2013 gaven de twaalf overgebleven broeders van Sion te kennen op zoek te zijn naar een ander onderkomen voor hun gemeenschap. De huisvesting in het kloostercomplex, waar plaats was voor zo'n 120 broeders, was, onder meer vanwege de gestegen kosten, problematisch geworden. In 2015 verlieten de laatste kloosterlingen abdij Sion. De orde verkocht het kloostercomplex aan een stichting met de naam 'Nieuw Sion'. De getijdengebeden werden voortgezet in oecumenische traditie en er vestigden zich nieuwe bewoners.

9. Landgoed De Kranenkamp. Het gebied van De Kranenkamp behoorde in de 15^e eeuw tot de bezittingen van het vrouwenklooster Diepenveen. In 1604 bouwde Johan ter Bruggen een boerderij in dit van oudsher natte gebied. Rond 1770 liet Gerhard Joan Jacobson, burgemeester van Deventer, hier een landhuis bouwen. Diverse leden van de familie breidden het landgoed verder uit.

Rond 1831 werd de boerderij verbouwd en in het midden van de negentiende eeuw wijzigde tuinarchitect Albertus van Leusen een deel van het park in Engelse landschapsstijl. In 1936 werd het landhuis afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw, wat uiteindelijk niet is gebeurd.

Het huidige landgoed kenmerkt zich dus niet door een landhuis, wel door het park dat door Stichting IJssellandschap in oude glorie is hersteld, de huisplaats met de voormalige boerderij, het oude jachthuis - een ontwerp van de Deventer architect ir. W.P.C. Knuttel - en een woning voor de jachttopziener.

10. Heidevelden en broekgronden. Tot aan het begin van de 19e eeuw waren hier uitgestrekte heidevelden en op de broekgronden stonden elzenbossen. Ook zijn er rabatten aangelegd in de natte gebieden. Een rabat is een langwerpige ophoging die ligt tussen gegraven greppels. Op de rabatten werden bomen geplant.

In de 19e eeuw maakten veranderende landbouwmethoden het gebruik van heide voor de potstal voor de boer overbodig. Veel heidegebied werd opgekocht en beplant waardoor bossen ontstonden en werd onderdeel van de landgoederen De Kranenkamp en Veldhuizen.

11. Landgoed De Veldhuizen. Erve Klein Veldhuis is een van de drie boerderijen met de naam Veldhuis in dit oude cultuurgebied. Op de achtermuur van de boerderij staat het jaartal 1796 ingemetseld maar uit onderzoek van het gebinte valt af te leiden dat de boerderij ouder moet zijn. De vijfde generatie Alberts woont en werkt op deze pachtboerderij die tegenwoordig het bezit is van de Stichting IJssellandschap.

De Moespotleide loopt hier westelijk van de Raalterweg. Mogelijk is dit water vernoemd naar een oude boerderij met de naam Moespot. De oude functie van deze Moespotleide was het ontwateren van de nogal natte landbouwgronden.

In 2008/2009 kreeg dit water en het gebied eromheen een nieuwe functie. Een gebied van in totaal 29 hectare bij Landgoed De Veldhuizen en rond de Moespotleide werd omgevormd naar natuur.

Ingrepen in het stroomgebied van de leide zorgen ervoor dat het water langzamer stroomt en het gebied rond de leide natter wordt. Door deze omstandigheden hebben steeds meer zeldzame plantensoorten zich gevestigd en ook voor insecten, vogels en zoogdieren is het een belangrijk gebied geworden.

12. Bosbegraafplaats Tjoenerhof. Eind jaren zestig besloot de toenmalige gemeente Diepenveen een nieuwe begraafplaats aan te leggen in het Kolkbos. Burgemeester Crommelin wilde dat het een bosbegraafplaats zou worden met tussen de brede paden veel hagen en struiken en kronkelpaden langs de graven. In het begin mochten er alleen zandstenen grafstenen komen. De begraafplaats kreeg de naam Tjoenerhof en mag als een van de mooiste bosbegraafplaatsen in Nederland worden beschouwd.

De gemeente liet er ook een eenvoudige aula met een luidklok bouwen, die nog steeds wordt beheerd door de Diepenveense Begrafenisvereniging. De eerste begrafenis vond plaats in 1975. Heel bijzonder zijn de zeventien dubbelgraven voor de 'Zusters van Sparrenheuvel', een groep religieuzen die na hun pensioen in woonzorgcentrum Sparrenheuvel woonden.

13. Landgoed De Hoek. De Hoek werd voor het eerst vermeld in 1679 als eigendom van Joan Swaefken toe Rande. Het was vervolgens bezit van verschillende families. De familie Hagendoorn had hier tot het einde van de 18e eeuw een bescheiden buitenverblijf, dat als zomerverblijf of jachtverblijf werd gebruikt. In 1791 kwam het in bezit van de wijnkoper Gerrit Schimmelpenninck, die op de plaats van het buitenverblijf het huis De Hoek liet bouwen. Zijn zoon Willem breide door grondaankoop het landgoed uit en zo kon een flink landschapspark gevormd worden.

In 1855 werd de buitenplaats geveild en bestond het naast het huis ook uit de nodige bijgebouwen, zoals een koetshuis, een stal voor tien paarden, gebouwen voor een landbouwbedrijf en een tuinmanswoning. Het grote park werd in twee delen gesplitst. Op de plaats van één van de koepels werd tussen 1908 en 1910 villa De Lankhorst gebouwd dat sinds 1981 particulier bezit is. In 1931 werd familie Ankersmit eigenaar van landgoed De Hoek die een deel van het gebied gebruikte voor de aanleg van een golfbaan.

Het huidige landgoed betreft het landhuis De Hoek en aanliggende boerderij en enkele nieuw gebouwde woningen en een boerderij.

14. Sallandsche golfclub 'De Hoek'. In 1931 kwam dit deel van het landgoed De Hoek in bezit van de N.V. tot Exploitatie van Ankersmit's Textielfabrieken uit Deventer. Op initiatief van de Deventer industriëlen Ankersmit en Van der Lande werd door baanarchitect Frank Spalding een 9-holes baan aangelegd.

De oprichting van de Sallandsche Golfclub 'De Hoek' vond plaats in 1933 en was daarmee de zestiende golfclub in Nederland. De opening van de baan vond op 8 september 1934 plaats. Sindsdien is het de thuisbasis van de 'Sallandsche'. In 1989 werd de golfbaan uitgebreid tot 18-holes naar het ontwerp van architect Donald Steel. Het golfterrein ligt verscholen in het mooie Sallandse coulisselandschap en draagt door de heersende rust bij aan een gevarieerde flora en fauna in het gebied.

15. **Monument Meteoriet Diepenveen.** Op 27 oktober 1873 valt in de directe omgeving van het dorp Diepenveen een meteoriet. Ooggetuigen vinden de ruimtesteen en brengen hem naar de onderwijzer in het dorp. Vervolgens belandt het op de Rijks-HBS te Deventer. Daarna geraakt de steen lange tijd buiten beeld om in 2012 bij toeval 'herontdekt' te worden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de meteoriet stamt uit de begintijd van ons zonnestelsel. Mogelijk heeft het een rol gespeeld bij het ontstaan van leven op aarde, wat hem uniek maakt. Het is één van de slechts zes bekende Nederlandse meteorieten en wordt bewaard bij Naturalis in Leiden.

Het monument laat een replica van meteoriet Diepenveen zien en is 150 jaar na de val van de meteoriet onthuld.

